

REFERENCES

1. Podatkovyi kodeks Ukrainy vid 02.12.2010 r. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#n8462> [in Ukrainian].
2. Pro zatverdzhennia Uzahalniuiuchoi podatkovoi konsultatsii shchodo deiakykh pytan zastosuvannia pravyl transfertnoho tsinoutvorennia: Nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy vid 08.02.2021 roku № 67. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0067201-21#Text> [in Ukrainian].

Кохан Вероніка Павлівна

*кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник
НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку
НАПрН України
ORCID: 0000-0002-3129-9266*

ДО ПИТАННЯ ПРО ДЕРЖАВНІ ЦИФРОВІ ПЛАТФОРМИ

Наукова робота присвячена розвитку цифрових платформ в державно-му управлінні. У статті розглянуто співвідношення понять електронного і цифрового уряду, зазначені принципи створення цифрового уряду. Автором висвітлені особливості державних цифрових платформ і робиться висновок, що державна цифрова платформа може створюватися на будь-якому ринку, в межах будь-якої галузі економічних відносин. У статті зазначаються переваги платформного державного управління, до яких віднесені скорочення адміністративних витрат і підвищення прозорості діяльності учасників цифрового державного управління.

Ключові слова: державні цифрові платформи, цифровий уряд, платформне державне управління.

Kokhan Veronika

*PhD, Senior Researcher of the Scientific & Research Institute
of Providing Legal Framework for the Innovative Development
of NALS of Ukraine
ORCID: 0000-0002-3129-9266*

TO THE ISSUE OF THE STATE DIGITAL PLATFORMS

The study is devoted to the development of digital platforms in public administration. The article deals with the ratio of the concepts of electronic and digital government, the principles of the creation of a digital government are considered. The author highlighted the features of state digital platforms and concludes that the state digital platform can be created in any market, within any field of economic relations. The article shows the advantages of platform public administration, to which the reduction of administrative costs and increased transparency of the participants of digital public administration are attributed.

Keywords: state digital platforms, digital government, platform public administration.

У Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17 січня 2018 р. № 67-р [1] серед технологічних концепцій, з урахуванням яких повинно відбуватися впровадження ініціатив щодо цифровізації державних установ, зазначаються цифрові державні платформи.

Згідно із згаданою Концепцією «цифрові державні платформи – концепція утворення державних органів, орієнтованих на одночасне поліпшення якості послуг, оптимізацію кількості державних службовців та зменшення витрат. «Цифрові» платформи дозволяють вирішувати завдання, підвищувати ефективність, зменшуючи вартість діяльності та час виконання. Державні органи використовують «цифрові» платформи для спрощення та оптимізації внутрішніх процесів, поліпшення взаємодії з громадянами та зменшення витрат».

Як бачимо, наведена характеристика цифрових державних платформ є надто загальною і не дозволяє визначити їх особливості.

Незважаючи на проголошений розвиток державних цифрових платформ на 2018–2020 роки, на сьогодні повноцінних державних платформ в Україні не створено. Можна говорити про Єдиний державний вебпортал електронних послуг «Портал Дія», онлайн-платформу цифрової грамотності «Дія. Цифрова освіта», онлайн-плат-

форму «Дія. Бізнес» як прототипи державних цифрових платформ, які в майбутньому можуть перетворитися на них.

У попередньому дослідженні нами запропонована централізована модель правового регулювання цифрових платформ, яка характеризує особливості створення та функціонування саме державних цифрових платформ [2]. У цій статті звернемо увагу на визначальні ознаки та функції державних цифрових платформ.

На думку російських дослідників Стирїна Є.М., Дмитрієвої Н.Є., Сиятулліної Л.Х., державна цифрова платформа – це система формальних і неформальних правил та алгоритмів мережевої взаємодії користувачів (споживачів), яка функціонує на основі відкритих і масштабованих архітектурних стандартів програмно-апаратного забезпечення, необхідного для зберігання, аналізу та передачі цифрових даних про учасників взаємодії [3, с. 48].

Наведене визначення державної цифрової платформи сформульоване з позиції технологічних характеристик цього явища, як сукупності відповідних алгоритмів роботи інформаційно-комунікаційних технологій.

Підкреслюють технічний бік цифрових платформ й інші автори. Приміром, Гретченко А. І., Горохова І. В визначають цифрові платформи як суто технічні артефакти, де платформа є розширюваною кодовою базою, а екосистема містить сторонні модулі, які доповнюють цю кодову базу. Ці ж дослідники характеризують цифрову платформу як соціотехнічну збірку, яка охоплює технічні елементи (програмного та апаратного забезпечення) та пов'язані з ним організаційні процеси і стандарти [4, с. 63].

Зауважимо, що крім технологічної складової, яка забезпечує впровадження та функціонування цифрових платформ, цифрова платформа є суб'єктом і об'єктом права. Цифрові платформи становлять собою організаційну макроодиницю в сучасному цифровому середовищі (умовне місце формування відносин із використанням мережі Інтернет), в межах якої утворюється особливий режим взаємодії – екосистема, яка претендує на самостійний правовий статус і відповідно режим правового регулювання [5, с. 35]. Отже, актуальним є питання визначення правового статусу цифрових платформ, зокрема й державних.

До того ж для державного управління, яке визначається норма права, важливо визначити особливості здійснення платформного державного управління, а також встановити порядок контролю за державним управлінням, що здійснюється через цифрові платформи. У цьому зв'язку постає питання співвідношення концепцій «електронного уряду» та цифрового державного управління – «цифрового уряду».

Розглядаючи концепції електронного та цифрового уряду, зазначимо, що цифровий уряд – наступний етап розвитку уряду електронного. Цифровий уряд спирається на попередню роботу із створення електронного уряду і передбачає підвищення якості державних послуг з використанням можливостей, наданих цифровими технологіями. Цифровий уряд забезпечує горизонтальну інтеграцію всіх органів влади, міцну співпрацю між урядом та бізнесом, з метою забезпечення балансу інтересів всіх зацікавлених сторін. В основі розробки і надання державних послуг цифрового уряду має бути клієнт орієнтована модель.

Принципами цифрового уряду, відмінними від електронного уряду, є:

підхід до створення уряду як єдиного цілого, яке є цифровим за замовчуванням;

відданість принципу «цифровий від початку до кінця» (digital end-to-end);

проекування клієнт орієнтованих послуг;

платформонезалежність впроваджуваних послуг;

використання відкритих даних;

використання відкритих стандартів і програмного забезпечення з відкритим вихідним кодом;

відкритість для інновацій [6, с. 52].

У науковій літературі визначені основні функції державних цифрових платформ, якими є [3, с. 48–49]:

1) зменшення витрат державного регулювання в різних галузях (сферах) державного управління шляхом поступового впровадження принципів good governance и lean government на основі повної цифровізації основних процесів галузевої взаємодії;

2) формування, динамічне оновлення і аналіз цифрових профілів учасників взаємодії;

3) створення комплексної системи оцінки ефектів і (або) суспільної цінності державної цифрової платформи;

4) реалізація оптимальної для конкретної сфери державного регулювання моделі монетизації державної цифрової платформи;

5) агрегація і забезпечення доступу до структурованої інформації про діяльність галузі за різними аспектами, включаючи механізми багатопараметричного пошуку і зворотного зв'язку з користувачами.

Таким чином, державна цифрова платформа може створюватися в межах будь-якої галузі економічних, соціальних та інших відносин, не лише для надання державних послуг та поліпшення взаємодії з громадянами, як передбачено у Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018–2020 роки.

Якщо в чинній моделі державного регулювання об'єктами регулювання виступають учасники ринку, які залежно від здійснюваної діяльності, зобов'язані отримати державні дозволи, періодично проходити перевірки, надавати звіти, сплачувати податки і збори, при запровадженні платформного державного регулювання у певній сфері (створення державної цифрової платформи) платформа наділяється відповідними функціями держави. Такими функціями можуть бути: допуск учасників до платформи через систему відповідності заданим критеріям, контроль якості послуг, система страхування замість державного контролю, збір поточної звітності, виконання функцій податкового агента оператором цифрової платформи тощо.

Не можна не відмітити переваги використання платформного підходу для державного регулювання галузевих ринків, серед яких найбільш помітними є (1) збільшення прозорості учасників ринку і умов праці на ринку за рахунок алгоритмічного управління платформою та (2) істотне скорочення адміністративних витрат як для державних органів, так і суб'єктів господарювання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації:

розпорядження Кабінету Міністрів України від 17.01.2018р. № 67-р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-%D1%80>.

2. Кохан В. П. Цифрова платформа як інструмент цифрової економіки. *Право та інноваційне суспільство*. 2021. № 1 (33). С. 29–34.

3. Стырин Е. М., Дмитриева Н. Е., Синятуллина Л. Х. Государственные цифровые платформы: от концепта к реализации. *Вопросы государственного и муниципального управления*. 2019. № 4. С. 31–60.

4. Гретченко А. И., Горохова И. В. Цифровая платформа: новая бизнес-модель в экономике России. *Вестник Российского экономического университета имени Г. В. Плеханова*. 2019. (1). С. 62–72. <https://doi.org/10.21686/2413-2829-2019-1-62-72>.

5. *Развитие регулирования: новые вызовы в условиях радикальных технологических изменений* : материалы XX Апр. междунар. науч. конф. по проблемам развития экономики и общества (г. Москва, 9–12 апр. 2019 г.), Москва, 2019. 88 с.

6. Конкуренция в цифровую эпоху: стратегические вызовы для Российской Федерации. Международный банк реконструкции и развития. Всемирный банк. 2018. 144 с. URL: <https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/30584/AUS0000158-RU.pdf?sequence=4&isAllowed=y>.

REFERENCES

1. Pro skhvalennia Kontseptsii rozvytku tsyfrovoy ekonomiky ta suspilstva Ukrainy na 2018-2020 roky ta zatverdzhennia planu zakhodiv shchodo yii realizatsii: rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 17.01.2018r. № 67-r. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-%D1%80> [in Ukrainian].

2. Kokhan V. P. (2021). Tsyfrova platforma yak instrument tsyfrovoy ekonomiky. *Pravo ta innovatsiine suspilstvo - Law and innovation society*, 1 (33), 29–34 [in Ukrainian].

3. Styryn E. M., Dmitriyeva N. E., Sinyatullina L. Kh. (2019). Gosudarstvennyye tsifrovyye platformy: ot kontseptta k realizatsii. *Voprosy gosudarstvennogo i munitspalnogo upravleniya – Issues of state and municipal administration*, 4, 31–60 [in Russian].

4. Gretchenko A. I., Gorokhova I. V. (2019). Tsifrovaya platforma: novaya biznes-model v ekonomike Rossii. *Vestnik Rossiyskogo ekonomicheskogo universiteta imeni G. V. Plekhanova – Bulletin of the Plekhanov Russian University of Economics*, 1, 62–72. URL: <https://doi.org/10.21686/2413-2829-2019-1-62-72> [in Russian].

5. *Razvitiye regulirovaniya: novyye vyzovy v usloviyakh radikalnykh tekhnologicheskikh izmeneniy*: materialy XX Apr. mezhdunar. nauch. konf. po

problemam razvitiya ekonomiki i obshchestva (g. Moskva. 9–12 apr. 2019 g.) – *Development of regulation: new challenges in the context of radical technological changes: materials of the XX April international scientific conference on the problems of economic and social development.* (2019). Moskva [in Russian].

6. Konkurentsia v tsifrovuyu epokhu: strategicheskiye vyzovy dlya Rossiyskoy Federatsii. (2018). Mezhdunarodnyy bank rekonstruktsii i razvitiya. Vsemirnyy bank. URL: <https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/30584/AUS0000158-RU.pdf?sequence=4&isAllowed=y> [in Russian].

Липнік Вікторія Сергіївна

студентка 3 курсу, 1 групи,

міжнародно-правового факультету

Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

ДИПЛОМАТИЧНІ ПЕРЕГОВОРИ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

В роботі розглянуто вплив інформаційних технологій на дипломатичні переговори. У статті проаналізовано становлення дипломатичних переговорів протягом історії, їх роль у вирішенні міжнародних конфліктів. Розкрито поняття та значення міжнародного протоколу. Досліджено природу дипломатичних переговорів та їх функції. Проаналізовано механізм дипломатичних переговорів у вирішенні політичних конфліктів. Також розглянуто як цифрові технології впроваджено в роботу дипломатичних представництв і, безпосередньо, під час переговорів.

Ключові слова: дипломатичні переговори, дипломатичний протокол, інформаційні технології.

Lypnik Victoria Sergeevna

*3rd year student of 1st group of Faculty of International Law
of the Yaroslav Mudryi National Law University*